

Yaşayan Demokrasimiz

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÖNETİM YAPISI

Etkinlik Destekli İnfografik Ders Notu

YASAMA

YÜRÜTME

YARGI

Bu çalışmada

Devletin yönetim organlarını ve aralarındaki ilişkileri keşfedeceğiz.

Kuralları kim yapar,
kim uygular, adaleti
kim sağlar?

DÜŞÜNELİM

KURALSIZ BİR OKUL OLSAYDI...

Bir dakika boyunca okulunuzda hiçbir kural olmadığını hayal edin.

Üç sorun belirle. Her sorunun sonucunu ve çözümünü yaz.

1

Sorun:

Sonuç:

Çözüm:

2

Sorun:

Sonuç:

Çözüm:

3

Sorun:

Sonuç:

Çözüm:

Okulda ve toplumda kurallar neden gereklidir?

23 NİSAN VE MİLLÎ EGEMENLİK

23 Nisan 1920

Türkiye Büyük Millet
Meclisi açıldı.

Millî egemenlik

Milletin kendi
geleceğine karar
vermesidir.

Temsil

Milletvekilleri
halkı temsil eder.

Çocuk Bayramı

23 Nisan, çocukların
bayram coşkusunu
paylaştığı gündür.

?

Meclisin açılması milletimiz için neden önemlidir?

HABERLERDEN YÖNETİMİ KEŞFEDİYORUM

HABER 1

Seçim günü

Bir çift, düğün gününde de sandığa giderek milletvekili seçiminde oy kullandı.

HABER 2

Halk oylaması

Yönetim sistemiyle ilgili anayasa değişikliği halkın oyuna sunuldu.

HABER 3

Çocuklar için güvenli çevrim içi ortamlar

TBMM ve ilgili bakanlık, çocukların korunması için yapılabilecekleri görüştü.

Haberleri yorumla

1

Hangi haberlerde halkın yönetime katılması anlatılıyor?

2

Hangi haberde yasama ve yürütme birlikte ele alınıyor?

Yaşayan Demokrasimiz

DEVLETİN ÜÇ TEMEL GÜCÜ

YASAMA

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Kanunları yapar,
değiştirir ve kaldırır.

YÜRÜTME

Cumhurbaşkanı

Anayasa ve kanunlara
uygun olarak yönetim
görevini yerine getirir.

YARGI

Bağımsız ve tarafsız
mahkemeler

Uyuşmazlıkları çözer,
hakların korunmasını
sağlar.

Görevleri farklıdır; toplum düzeni ve
hakların korunması için çalışırlar.

MİLLÎ MÜCADELE'DE

KUVVETLER BİRLİĞİ

Olağanüstü koşullar

Millî Mücadele'de hızlı karar alınması ve uygulanması gerekiyordu.

Meclis hükümeti

Yasama ve yürütme yetkileri Mecliste toplandı.

Birlikte düşünelim

Bu görevlerin aynı merkezde toplanması kararların uygulanmasını nasıl etkileyebilir?

1

2

3

4

5

Dönemin koşullarını dikkate alarak yorumla.

1921 ANAYASASINI İNCELİYORUM

Maddelerin sadeleştirilmiş anlatımı

MADDE 2

Yasama ve yürütme yetkileri Mecliste toplanır.

MADDE 3

Devlet, Büyük Millet Meclisi tarafından yönetilir.

MADDE 9

Meclis başkanı, Meclisin ve yürütmenin başıdır.

Bu maddeler hangi yönetim anlayışını gösteriyor?

Meclisin üstlendiği iki temel görev nedir?

KUVVETLER AYRILIĞI NEDEN ÖNEMLİ?

Yasama, yürütme ve yargı görevleri farklı organlar tarafından yerine getirilir.

Görev dağılımı

Her organ kendi yetkisi içinde çalışır.

Denge ve denetim

Gücün sınırsız kullanılmasını önlemeye yardımcı olur.

Hakların korunması

Bağımsız ve tarafsız yargı, hakların korunması için önemlidir.

Bir organ diğerlerinin görevini de üstlense hangi sorunlar yaşanabilir?

İKİ İLKEYİ
KARŞILAŞTIRIYORUM

"Öğrendiklerinden yararlanarak alanları doldur."

Kuvvetler Birliği

Görevler nasıl dağıtılır?

Karar alma süreci

Hakların korunması

Kuvvetler Ayrılığı

Görevler nasıl dağıtılır?

Karar alma süreci

Hakların korunması

Ortak amaçları nelerdir?

Millî Mücadele'nin koşulları bu tercihi nasıl etkilemiştir?

YASAMA:

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

600
milletvekili

Yasama yetkisi Türk milleti adına
TBMM tarafından kullanılır
ve devredilemez.

5
yılda bir
seçim

Görev ve yetkilerinden bazıları

Kanun yapmak,
değiştirmek ve
kaldırmak

Bütçe teklifini
görüşmek ve
kabul etmek

Para basılmasına
karar vermek

Savaş ilanına
karar vermek

Milletvekillerinin halk tarafından seçilmesi neden önemlidir?

BİR KANUNUN YOLCULUĞU

SAYFA
11

1. Teklif

Milletvekilleri kanun teklifi sunar.

2. Komisyon

Teklif incelenir.

3. Genel Kurul

Teklif görüşülür ve oylanır.

4. Cumhurbaşkanı

Kabul edilen kanun Cumhurbaşkanı'na gönderilir.

5. Yayımlanma

Kanun, Resmî Gazete'de yayımlanır.

6. Uygulama

Yürütme, kanunları uygular.

Cumhurbaşkanı kanunu yeniden görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderebilir.

Yaşayan Demokrasimiz

YÜRÜTME: CUMHURBAŞKANI

Yürütme yetkisi ve görevi,
Cumhurbaşkanı tarafından
anayasa ve kanunlara uygun
olarak kullanılır.

Görevlerinden bazıları

Cumhurbaşkanı
yardımcılarını ve
bakanları atamak

Kanunları
yayımlamak

Kanunları yeniden
görüşülmek üzere
TBMM'ye geri
göndermek

Uluslararası
antlaşmaları
onaylamak ve
yayımlamak

Cumhurbaşkanlığı forsu

Ortadaki güneş Türkiye
Cumhuriyeti'ni simgeler.

Kanunu yapmak ile uygulamak
arasındaki fark nedir?

YARGI: BAĞIMSIZ VE TARAFSIZ MAHKEMELER

“Yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.”

(Anayasa, madde 9)

Bağımsızlık

Mahkemeler karar verirken emir ve talimat almaz.

Tarafsızlık

Uyuşmazlıkları taraf tutmadan değerlendirir.

Hakların korunması

Bireyler arasındaki ve bireylerle devlet arasındaki uyuşmazlıkları hukuka göre çözer.

Yargının bağımsız olması vatandaşlar için neden önemlidir?

YÜKSEK MAHKEMELERİ TANIYORUM

Anayasa Mahkemesi

Kanunların anayasaya uygunluğunu denetler; temel hak ve özgürlüklerin korunmasında görev alır.

Yargıtay

Adli yargıda verilen kararların incelenmesinde görevli yüksek mahkemedir.

Danıştay

İdari yargı alanında görevli yüksek mahkemedir.

Uyuşmazlık Mahkemesi

Adli ve idari yargı arasındaki görev uyuşmazlıklarını çözer.

Kanunun anayasaya uygunluğunu hangi mahkeme denetler?

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ

2017

Anayasa
değişikliği
kabul edildi.

9 Temmuz 2018

Cumhurbaşkanlığı
Hükümet Sistemi
uygulanmaya
başladı.

Yürütme yetkisi
Cumhurbaşkanındadır.

Cumhurbaşkanı
yardımcıları ve bakanlar
Cumhurbaşkanı tarafından
atanır.

Cumhurbaşkanlığı ve
TBMM seçimleri beş yılda
bir aynı gün yapılır.

Başbakanlık
kaldırılmıştır.

Bu sistemde yürütme görevini kim üstlenir?

Kaynak notlarda anlatılan iki sistem

YÖNETİM SİSTEMLERİNİ
KARŞILAŞTIRIYORUM

Parlamenter Sistem

Cumhurbaşkanlığı
Hükümet Sistemi

Yürütmenin yapısı

Başbakan ve
Bakanlar Kurulu
vardır.Yürütme yetkisi
Cumhurbaşkanındadır.

Bakanların göreve gelmesi

Bakanlar, hükümetin
oluşumu içinde
göreve gelir.Bakanları
Cumhurbaşkanı
atar.

Gensoru

Meclisin hükümeti
denetleme yollarından
birdir.Gensoru
kaldırılmıştır.

Karşılaştır ve gerekçelendir

Görev dağılımı ve denetim açısından
hangi farkları görüyorsun?

YASAMA VE YÜRÜTME ARASINDAKİ İLİŞKİ

Kanunlar

TBMM kanunları yapar.

Yürütme kanunları uygular.

Bütçe

TBMM bütçe teklifini görüşür ve kabul eder.

Yürütme, kabul edilen bütçeyi kullanır.

Yeniden görüşme

Cumhurbaşkanı kanunu TBMM'ye geri gönderebilir.

TBMM kanunu yeniden görüşür.

Bu örnekler iki organ arasında nasıl bir ilişki olduğunu gösteriyor?

YARGININ DİĞER ORGANLARLA İLİŞKİSİ

Yargının bağımsızlığı
korunmalıdır.

Yasama ve yargı

- TBMM kanunları yapar.
- Anayasa Mahkemesi kanunların anayasaya uygunluğunu denetler.

Yürütme ve yargı

- Yürütmenin işlemleri yargı denetimine tabidir.
- Yürütme, mahkeme kararlarını uygulamakla yükümlüdür.

Mahkeme kararlarının uygulanmaması hakların korunmasını nasıl etkiler?

ELİF HAKKINI ARIYOR

Elif, ailesinin izniyle bir eğitim uygulamasına üye oldu. Sürekli reklam bildirimleri almaya başladı ve ücretli aboneliğinin otomatik yenilendiğini fark etti.

Elif için bir eylem planı oluştur.

1.

Elif'in yaşadığı sorunlar nelerdir?

2.

İlk olarak hangi bilgileri incelemelidir?

3.

Sorunu çözmek için nasıl bir başvuru hazırlayabilir?

4.

Bu olay, devletin hangi görevleriyle ilişkilidir?

GÖREV DEDEKTİFLERİ

SAYFA
20

A. Hangi güç?

Olayların karşısına yasama, yürütme veya yargı yaz.

1. TBMM yeni bir kanun kabul etti.

2. Cumhurbaşkanı bir bakan atadı.

3. Mahkeme bir uyuşmazlığı karara bağladı.

4. TBMM bütçe teklifini görüştü.

5. Cumhurbaşkanı bir kanunu yayımladı.

B. Kurum ve görev eşleştirme

Doğru harfi boşluğa yaz.

1. Anayasa Mahkemesi

2. Danıştay

3. Uyuşmazlık Mahkemesi

a. Adli ve idari yargı arasındaki görev uyuşmazlıklarını çözer.

b. Kanunların anayasaya uygunluğunu denetler.

c. İdari yargı alanında görev yapar.

1.

2.

3.

YANLIŞI BUL, DOĞRUSUNU YAZ

SAYFA
21

A. Doğru mu, yanlış mı?

D veya Y yaz. Yanlış ifadeyi düzelt.

1. Yasama yetkisi TBMM'ye aittir.

☐

2. Kanunları yapmak yürütmenin görevidir.

☐

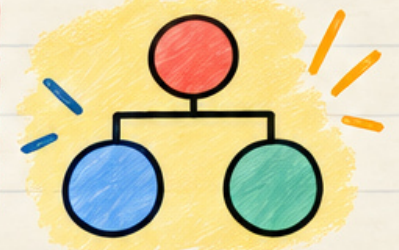
3. Yargı, bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

☐

4. 1921 Anayasası'nda yasama ve yürütme farklı organlardadır.

☐

B. Boşlukları tamamla

TBMM • Cumhurbaşkanı • tarafsız • kuvvetler ayrılığı

1. Yürütme yetkisi _____ tarafından kullanılır.

2. Yasama yetkisi _____ tarafından kullanılır.

3. Mahkemeler bağımsız ve _____ olmalıdır.

4. Görevlerin farklı organlara verilmesi _____ ilkesidir.

GÜÇLER DENGESİ: NESİ VAR?

İpuçlarını dinle, yönetim organını bul!

1.

Sınıfça ipucu ve tahmin hakkını belirleyin.

2.

Bir gönüllü öğrenci sınıfın dışında beklesin.

3.

Yasama, yürütme veya yargıdan birini seçin.

4.

Arkadaşınız dönünce "Nesi var?" sorusuna ipuçları verin.

5.

Tahmin tamamlanınca görevini bir örnekle açıklayın.

Benim hazırladığım ipucu:

Arkadaşımin açıklamasına katkı:

Dinle • Düşün • Söz hakkına saygı göster

KENDİMİ VE ARKADAŞIMI DEĞERLENDİRİYORUM

1 Kendimi değerlendiriyorum

Ölçüt	Evet	Kısmen	Hayır
Üç yönetim organını tanıyabiliyorum.	☐	☐	☐
Organların görevlerini ayırt edebiliyorum.	☐	☐	☐
Organlar arasındaki ilişkilere örnek verebiliyorum.	☐	☐	☐
Görüşümü gerekçeyle açıklayabiliyorum.	☐	☐	☐

2 Arkadaşımı değerlendiriyorum

Arkadaşımın adı: _____

Ölçüt	Evet	Kısmen	Hayır
Görevine uygun örnekler verdi.	☐	☐	☐
Arkadaşlarını dikkatle dinledi.	☐	☐	☐
Grup çalışmasına katkı sağladı.	☐	☐	☐

Bu konuda öğrendiğim
en önemli şey:

Biraz daha çalışmam
gereken konu:

CEVAP ANAHTARI

SAYFA
24

2-4. sayfalar

- 2: Kurallar düzeni, güvenliği ve hakları korur.
- 3: Meclis, milletin temsilini sağlar.
- 4: İlk iki haber katılımı; üçüncü haber yasama-yürütme ilişkisini gösterir.

6-9. sayfalar

- 6: Aynı merkezden karar alma, uygulamayı hızlandırabilir.
- 7: Kuvvetler birliği; yasama ve yürütme.
- 8: Güç yoğunlaşması ve denetim sorunları yaşanabilir.
- 9: Birlikte yasama ve yürütme aynı merkezde; ayrılıkta görevler farklı organlardır. Ortak amaç toplum düzenidir.

10-15. sayfalar

- 10: Halkın temsilini sağlar.
- 12: Yasama kanun yapar, yürütme uygular.
- 13: Baskıdan uzak karar verilmesi hakları korur.
- 14: Anayasa Mahkemesi.
- 15: Cumhurbaşkanı.

16-18. sayfalar

- 16: Yürütmenin yapısı, bakanların göreve gelişi ve gensoru bakımından farklıdır.
- 17: Organlar farklı görevlerle birbirini tamamlar ve dengeler.
- 18: Kararların uygulanmaması hakların korunmasını güçleştirir.

19. sayfa – Eylem planı

Reklam bildirimleri ve abonelik yenilenmesi sorunlarını belirler.
Sözleşme ve abonelik bilgilerini inceler.
Ailesiyle yazılı başvuru hazırlar.
Olayı kanunlar, uygulama ve uyuşmazlıkların çözümüyle ilişkilendirir.

20. sayfa

- A: 1. Yasama 2. Yürütme 3. Yargı
4. Yasama 5. Yürütme
- B: 1-b 2-c 3-a

21. sayfa

- A: 1. D 2. Y 3. D 4. Y
- 2: Kanunları yapmak yasamanın görevidir.
- 4: Yasama ve yürütme Mecliste toplanır.
- B: 1. Cumhurbaşkanı 2. TBMM
3. tarafsız 4. kuvvetler ayrılığı

22-23. sayfalar

Oyun ve değerlendirme alanlarının tek bir doğru cevabı yoktur.
Göreve uygun örnek, gerekçe ve katılım değerlendirilir.

Açık uçlu sorularda anlam korunuyorsa farklı ifadeler kabul edilir.

